

hvad man vil, kort sagt alle de Betænkkeligheder, som kunne hentes fra denne Betragtningssaaede, maa falde bort, idet vistnok Enhver maa indrømme, at man med Hensyn til, hvad der foregaar paa Forsamlingen kan gjøre visse Indskrænkninger, forudsat at man ikke rører ved og indskrænker Ting, som ligefrem følge af Forsamlingsfrihedens Natur, hvortil naturligvis hører den politiske Diskussion. Denne Side af Sagen er det umuligt at røre ved, og jeg tror heller ikke, at det har været Regjeringens Hensigt at komme de politiske Forsamlinger tillivs. Jeg veed ikke, hvad den forrige Regjering kan have haft til Hensigt ved sin pludselige Optræden imod de politiske Forsamlinger; den havde overhovedet saa mange Hensigter frem og tilbage, at jeg ikke kan vide, hvad Hensigten var dermed; men jeg tror ikke, at den nuværende Regjering ved at fremlægge et Lovforslag som dette, dermed har haft den bedste Hensigt at komme den politiske Forsamlingsfrihed tillivs. Det er jo nemlig et meget svagt Bærn at sige: Fra Kl. 9 til 4 maa I ikke holde nogen Forsamling, men udenfor denne Tid maa I gjerne holde Forsamlinger; thi det er jo mest efter Kl. 4, at Folk samles for at holde Møder. Grunden til Lovforslaget er en Renssøms ligeoverfor Helligdagens Fred, hvormed jeg, det vil jeg indrømme, sympathiserer; men paa den anden Side forekommer det mig og det er det, jeg undrer mig mest, at der hos Regjeringen er en Mangel paa — jeg veed ikke, hvad jeg skal sige, for at udtrykke mig saa lidt polemisk som muligt — paa Opmærksomhed for en enkelt Grundlovsbestemmelses Udførelse i alle dens Konsekvenser. Derfor tror jeg ikke, det har nogen Bænselighed paa dette Punkt at komme til Enighed. Jeg har overhovedet herved ikke tænkt paa Andet end at fremhæve to Sider af Sagen, som det er ønskeligt at tage under Overveelse, naar vi komme ind paa denne Materie, som jeg i Øvrigt haaber, vi paa et senere Stadium ville komme tilbage til.

Th. Kruse: Den ærede sidste Taler har vist ikke været opmærksom paa, at Slutningsparagrafen i dette Lovforslag er affattet noget anderledes, end den Slags Slutningsparagrafer ordentligvis ere affattede. Der er nemlig ikke Tale om, hvad der ikke kommer i Overensstemmelse med nærværende Lovforslag; men Paragrafen er aldeles ubetinget, idet den ubetinget hæver de 3 Love af 1845, 1854 og 1862. saavel som alle andre Lovbestemmelser om Helligholdelsen af Søn- og Helligdagene. Der vil derfor ved Vedtagelsen af en saadan Paragraf ikke ske nogen som helst Ophævelse af Noget som helst i Grundloven. Det er ganske sikkert en Misforstaaelse.

Sagd: Jeg tror dog ikke, at de Theorier, hvorigjennem det ærede Medlem for Kjøbenhavns

Amts Ste Valgtreds (Holslein-Ledreborg) saavel som det ærede Medlem for Rolding (Berg) ville godtgjøre, at det foreliggende Lovforslag er i Strid med Grundlovens Bestemmelse om Forsamlingsfriheden, ere have de over enhver Lov. Jeg har i det Mindste en meget stærk Lov, om disse Theorier holde Stik, og hvad navnlig specielt angaar den sidste Ytring, der fremkom fra førstnævnte Taler, at enhver ny Lov hævede alle ældre Lovbestemmelser, der berørte den samme Gjenstand, tror jeg dog, at dette kun kan være rigtig under den Betingelse, at den nye Lov gjælder den samme Sag, som hine Lovbestemmelser ere anvendte paa; men forsaavidt den nye Lov angaar en ganske anden Sag, der kun flygtig berører af hine ældre Lovbestemmelser, er det vistnok almindeligt, at det udtrykkelig betegnes i den nye Lov, hvis den skal ophæve disse Bestemmelser. Jeg har Lov om, hvorvidt det ærede Medlem for Alvor kan mene, at der skulde kunne gives Grundlovens almindelige Bestemmelser en saadan Betydning overfor alle de særlige Love, (Berg: Det mener jeg!). Jeg har dog nogen Lov om, hvorvidt det menes rigtig alvorlig. De ærede Medlemmers egne Ytringer godtgjøre under alle Omstændigheder, at de ved Tilfidsættelsen af andre Bestemmelser i Grundloven ikke fandt deres Grundlovsfærlighed saa omfindtlig berørt som her med Hensyn til Forsamlingsfriheden. Naar der f. Ex. staar i § 83, at alle Indskrænkninger i den frie Afgang til Erhverv skulle hæves ved Lov, maa de Herrer dog indrømme, at det er en meget stor Indskrænkning i den frie Afgang til Erhverv, naar det ved Lov bestemmes at man visse Dage ikke skal have Lov til at arbejde, og naar den ærede Rigsdagsmand for Rolding (Berg) bemærkede, at, hvis endelig saadanne Hviledage skulde fastsættes, maatte han paa det Bestemteste urgere, at det ikke skulde være et enkelt bestemt Religionsfamfunds Helligdage, men ogsaa alle andre Religionsfamfunds, saa kunde man komme i en mærkvaerdig Stilling, idet der ikke tillige er fastsat noget bestemt Tidrum, hvori en Mand skal kunne skifte Religion, saa at en Tjenestekarl om Søndagen kan være Kristen, om Lørdagen Jøde, om Fredagen Muhamedaner og saaledes faae en hel Række Fridage i Løbet af Ugen, og for de øvrige Dages Vedkommende faae meget alvorlig Lov om, hvilke Dage han uden at komme i Strid mod Helligdagsanordningen kan arbejde. Jeg formener altsaa, at der nok kan være Lov om, hvorvidt de Herrers Theorier i Pragis lade sig overholde, og finder det let forklarligt, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts Ste Valgtreds (Holslein-Ledreborg) fandt sig saa stærkt og ubehagelig berørt, da man sagde, at, naar Folk kunde holde Forsamling til enhver Tid, de vilde, og paa hvilket Sted, de vilde, kunde de ogsaa holde Forsamling paa en anden Mand's Eiendom, men det kom i Strid med Eiendomsretten (Udfryselse). Sa det er netop Sagen, at